’s-Hertogenbosch

Raadsinformatiebrief

Registratienummer	15143689
Onderwerp	**Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**
	Samen met andere gemeenten voeren we door onze deelname in gemeenschappelijke regelingen cruciale publieke doelstellingen uit.

Aanleiding

In deze raadsinformatiebrief informeren we uw raad over de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). En wat dit betekent voor de gemeenschappelijke regelingen waarin onze gemeente deelneemt.
Het wetsvoorstel ‘Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen’ is per 1 juli 2022 in werking getreden. Hierdoor wijzigt de Wgr. De wijziging van de wet heeft gevolgen voor de gemeenschappelijke regelingen waarin wij deelnemen.

Beoogd doel

De gewijzigde Wgr leidt tot wijzigingen bij de gemeenschappelijke regelingen (GR-en) waarin wij deelnemen. Een deel van deze wijzigingen zijn verplicht. Het andere deel kan overwogen worden. We informeren u met deze brief over deze wijzigingen en wat dit voor uw raad betekent.

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

Deze raadsinformatiebrief is binnen de regio opgesteld om daarmee alle betrokken gemeenteraden gelijktijdig te informeren over de wijzigingen in de wet. En de planning rondom de implementatie van deze wijzigingen binnen de gemeenschappelijke regelingen afzonderlijk.

Relevante besluitgeschiedenis

n.v.t.

Inhoud

In deze Raadsinformatiebrief passeren de volgende onderwerpen:

- Doel nieuwe Wgr
- Gezamenlijke regionale aanpak onder regie ‘Adoptieoverleg GR’
- Kernboodschap
- Verplichte en te overwegen wijzigingen als gevolg van de nieuwe Wgr
- Implementatie van de beoogde wijzigingen in de regio Noordoost Brabant
- Planning

Doel van de wetswijziging

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

Het doel van de wetgever is het versterken van de positie van de gemeenteraden bij besluitvorming door gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast beoogt het wetsvoorstel ook de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken. Dit wordt deels gerealiseerd door bestaande bevoegdheden aan te passen. Ook worden nieuwe instrumenten voor de raden geïntroduceerd. Een deel van deze wijzigingen volgen rechtstreeks uit de wet en zijn direct op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze bepalingen zijn dus meteen vanaf 1 juli 2022 van toepassing, zonder dat de GR is aangepast. Voor de overige wijzigingen geldt dat deze binnen twee jaar na inwerkingtreding geïmplementeerd moeten worden in de gemeenschappelijke regelingen. Dit betekent dat deze aanpassingen uiterlijk 1 juli 2024 in de gemeenschappelijke regelingen doorgevoerd moeten zijn. Een deel van de wijzigingen is verplicht, en bij een deel is het aan de gemeenteraden en provinciale staten hierover te beslissen. Het primaat voor deze wijzigingen ligt bij de gemeenten en (in geval van eigenaarschap) bij de Provincie. Colleges en raden zijn opdrachtgever. In de uitvoering van de opdracht trekken gemeenten, provincie en gemeenschappelijke regelingen samen op.

Gezamenlijke regionale aanpak onder regie ‘Adoptieoverleg GR’

Een aantal gemeenschappelijke regelingen en de coördinatiegemeente Meierijstad namen het voortouw om samen een plan van aanpak te maken voor de invoering van de gewijzigde Wgr. We doen dit samen omdat uniformiteit in het wijzingstraject wenselijk is en om krachten in de regio Noord-Oost Brabant te bundelen. Het samen optrekken biedt voor alle betrokkenen kansen. Het creëert overzicht en voorkomt onduidelijkheden bij de raden. Ook zorgt het voor minder bestuurlijke en administratieve drukte. De werkwijze levert duidelijke uitgangspunten bij keuzemogelijkheden binnen de Wgr op en zorgt voor ‘process efficiency’. In tabel 1 staat een toelichting op het doel, de uitgangspunten en het gewenste resultaat van de gezamenlijke regionale aanpak.

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

Tabel 1. *Gezamenlijke regionale aanpak onder regie 'Adoptieoverleg GR'*

Doel	Het versterken van de democratische legitimiteit van de samenwerkingsverbanden op basis van de Wgr en het invoeren van de Wijzigingswet op een manier die past bij de regio NO Brabant en waarbij het doel van de gemeenschappelijke regeling centraal staat..
Uitgangspunten bij implementatie Wgr	-De wijziging past bij het karakter van de eigen organisatie. -De wijziging heeft als doel het versterken van de democratische legitimiteit en niet alleen op het invoeren van de wijziging van de Wgr. -We werken in de regio samen waar kan en passen maatwerk toe waar nodig.
Gewenst resultaat	-Alle betrokken partijen kregen informatie over de Wijzigingswet. -Een gedragen invoering van de Wgr bij alle betrokken partijen.

De volgende meest omvangrijke gemeenschappelijke regelingen participeren in dit gezamenlijke traject:

- GGD Hart voor Brabant (GGDHvB)*[1]
- Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN)*
- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

[1] In de GR-en met een * participeert onze gemeente. De overige GR-en in onze gemeente, te weten Heesch-West, RAV en het Stadsgewest, zijn daarnaast ook betrokken in deze informatieuitwisseling.

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

- Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)*
- Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Naast deze gemeenschappelijke regelingen participeren ook de provincie Noord-Brabant, contactpersonen van een aantal betrokken gemeenten, een vertegenwoordiging van de regionale griffierskring, en een vertegenwoordiging van de regionale samenwerking juristen (Roag) in dit adoptieoverleg GR. De bevindingen uit het afstemmingsoverleg worden ook gedeeld met de gemeenschappelijke regelingen waarbij slechts een aantal gemeenten uit de regio betrokken zijn.

Kernboodschap

De gewijzigde Wgr heeft als doel de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen van lokale volksvertegenwoordigers in relatie tot gemeenschappelijke regelingen te versterken. De wet versterkt ook hun kaderstellende en controlerende rol. Om dit doel te halen presenteert de wet een aantal aanpassingen en aanvullingen op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten. De wijzigingen van de Wgr zijn onder te verdelen in drie categorieën:

1. De versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen.
2. De introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden.
3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.

Deze raadsinformatiebrief gaat dieper in op de verplichte en de mogelijke wijzigingen door de nieuwe Wgr. Daarna leggen we uit hoe we in de regio Noordoost Brabant omgaan met de mogelijke wijzigingen.

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

Verplichte en te overwegen wijzigingen als gevolg van de nieuwe Wgr

1. Versterking positie raden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regeling

a. *Zienswijze bij treffen regeling (oprichting, wijzigen of beëindigen regeling)*
De raad krijgt het recht om bij een ontwerpregeling (treffen van, wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een regeling) een zienswijze naar voren te brengen. De raad kan zijn opvatting binnen acht weken kenbaar maken. Wanneer volgens de raad te weinig is gedaan met een zienswijze kan de raad er voor kiezen om geen toestemming te verlenen voor de oprichting, wijziging of beëindiging van de gemeenschappelijke regeling.
Deze bepaling geldt direct vanaf 1 juli 2022, zonder aanpassing van de GR.

b. *Zienswijze voor besluiten*
Het is verplicht om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over bij welke besluiten een zienswijze van de raden moet worden gevraagd. De zienswijzeverplichting gold alleen voor de begrotingsprocedure. In onze regio bestaat de afspraak om de zienswijze ook te vragen bij de kadernota. Mogelijk wilt u dit ook voor andere besluiten regelen, zoals besluiten met een groot financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes. U kunt ook kiezen om, behalve bij de begroting, geen mogelijkheid te bieden voor de zienswijzeprocedure. Deze keuze legt u vast in de gemeenschappelijke regeling (zie a). Deze wijziging moet vóór 1 juli 2024 ingevoerd zijn.

c. *Gemeenschappelijke adviescommissie*
Er bestaat nu de mogelijkheid om bij een gemeenschappelijke regeling een gemeenschappelijke adviescommissie in te

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

laten stellen. Deze adviescommissie bestaat uit raadsleden van de deelnemende gemeenten. De adviescommissie kan:

- Advies geven aan het algemeen bestuur
- De besluitvorming van de raden voorbereiden
- Advies geven aan de raden.

De bedoeling is om de raden eerder en nauwer te betrekken dan op dit moment het geval is. De gemeenschappelijke adviescommissie is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur stelt deze commissie in. Het algemeen bestuur is verplicht om de commissie in te stellen als alle raden hierom vragen. De adviescommissie krijgt geen beslissingsbevoegdheid. Raden blijven zelf beslissingsbevoegd (de commissie heeft geen formele rol in het besluitvormingsproces). Deze bepaling geldt direct vanaf 1 juli 2022.

d. *Afspraken over (burger)participatie*
Soms hebben gemeenschappelijke regelingen taken en bevoegdheden met grote maatschappelijke relevantie. In elke regeling moet worden opgenomen of, en zo ja, hoe burgers de mogelijkheden krijgen tot inspraak over bepaalde onderwerpen die tot taak van de gemeenschappelijke regeling horen. Deze wijziging moet vóór 1 juli 2024 ingevoerd zijn.

e. *Actieve informatieplicht*
Er moeten afspraken gemaakt worden over de manier waarop raden actief relevante informatie krijgen van het gehele bestuur van het samenwerkingsverband (algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter). Het gaat hier niet alleen over informatie over te nemen besluiten, maar om alle informatie die de raad nodig heeft om zijn taak goed te kunnen doen. Dit is dezelfde informatieplicht als die het college heeft richting uw gemeenteraad. Ook moeten afspraken gemaakt worden over de manier waarop deze informatie wordt gegeven. De gemeenschappelijke regeling heeft hier geen

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

verantwoordingsplicht. De aangeboden informatie moet raden helpen bij het schrijven van een zienswijze en het bespreken van de gemeentelijke inbreng met de eigen portefeuillehouder.
Deze informatieplicht geldt nu al, maar de afspraken over de manier waarop deze informatie wordt gegeven moeten vóór 1 juli 2024 ingevoerd zijn in de regeling zelf.

2. De introductie van extra controle-instrumenten voor gemeenteraden

f. *Recht van onderzoek*
Door het recht van onderzoek, ook wel recht van enquête genoemd, hebben de gemeenteraden de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête uit te voeren naar de bestuursvoering (governance) van een gemeenschappelijke regeling. Voorwaarde voor de instelling van een gemeenschappelijke onderzoekscommissie is dat alle raden hiermee akkoord gaan. Een gezamenlijke enquête is niet mogelijk als een gemeenschappelijke regeling (mede) getroffen is door de raden. Deze bepaling geldt direct vanaf 1 juli 2022.

g. *Onderzoeksmogelijkheden lokale rekenkamers*
Rekenkamers waren al bevoegd inlichtingen in te winnen, documenten te vorderen en indien nodig bij de een gemeenschappelijke regeling een onderzoek in te stellen. De wetswijziging verduidelijkt dat de lokale rekenkamers, waaronder gezamenlijke rekenkamers, de mogelijkheid hebben om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een gemeenschappelijke regeling waaraan een gemeente deelneemt. Het gaat hier om een formalisering van de praktijk. Deze bepaling geldt direct vanaf 1 juli 2022

3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling

h. *Afspraken over evaluatie*
Er moeten afspraken gemaakt worden over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. De meerwaarde van evaluatie is dat er periodiek wordt stilgestaan bij het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. De wet schrijft niet voor waar de evaluatie specifiek op gericht moet zijn, hoe vaak en op welke manier die moet plaatsvinden. U kunt er ook voor kiezen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren. Dit is een bewuste keuze waar de gemeenteraad bij het voorleggen van de wijzigingsregeling mee in moet stemmen. Deze wijziging moet vóór 1 juli 2024 ingevoerd zijn.

i. *Afspraken over uittreding*
De gemeenschappelijke regeling heeft een bepaling dat het algemeen bestuur een besluit neemt over de uittredingsvoorwaarden, als een deelnemer geen deel meer wil uitmaken van een samenwerkingsverband. In de praktijk leidde dit tot onduidelijkheid. De gewijzigde wet schrijft voor dat er afspraken dienen te worden gemaakt over de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon bij het uittreden van een deelnemer. De afspraken die gemaakt moeten worden gaan ook over personeel, contracten, huisvesting en investeringen. Deze wijziging moet vóór 1 juli 2024 geïmplementeerd zijn.

j. *Aanpassing begrotingscyclus*
Bijdragen aan een gemeenschappelijke regeling zijn verplichte uitgaven voor een gemeente. Deze moeten worden

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

verwerkt in de begroting van de gemeente zelf. Om gemeenteraden meer positie te geven in de begrotingscyclus van een gemeenschappelijke regeling, koos de wetgever ervoor de termijnen voor de indiening van de kadernota (van 15 april naar 30 april), ontwerpbegroting (van 8 weken naar 12 weken voor vaststelling) en begroting (van 1 augustus naar 15 september) aan te passen. De bedoeling is dat begrotingscyclus van gemeenschappelijke regelingen beter aansluit op die van gemeenten. De gevolgen van de uitgaven aan de regelingen voor de eigen gemeente komen zo beter in zicht. De raden krijgen langer de tijd om een zienswijze op de conceptbegroting van een regeling te geven (van 8 naar 12 weken). Ze ontvangen de kadernota later (30 april in plaats van 15 april).
De wet staat toe om met de deelnemers kortere termijnen af te spreken. Afspraken over langere termijnen zijn niet toegestaan. In onze regio maken we al gebruik van de mogelijkheid om kortere termijnen af te spreken bij de kadernota. Deze wordt door de regelingen eerder aangeboden. Dit biedt de mogelijkheid de begroting aan te passen, als gevolg van zienswijzen op de kadernota. Deze bepaling geldt direct vanaf 1 juli 2022, zonder dat de GR is aangepast. De nieuwe termijnen moeten ook in de GR te worden opgenomen.

Figuur 1. De procedure voor het wijzigen van een GR (per 1 juli 2024)

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

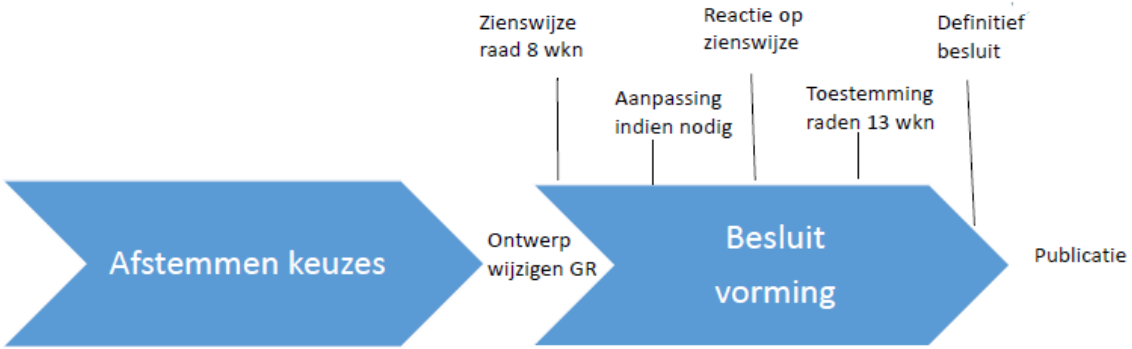
Invoering van de gewenste wijzigingen in de regio Noordoost Brabant

De regionale griffierskring heeft eerder een advies uitgebracht over de verplichte en de mogelijke wijzigingen als gevolg van de nieuwe Wgr. In dit advies dat aan alle raden is gezonden zijn concrete voorstellen opgenomen over hoe de verschillende wijzigingen mogelijk te in te voeren zijn in de regio Noordoost Brabant. Daarna besprak het regionale 'afstemmingsoverleg GR' deze voorstellen met de verschillende deelnemers. Op basis van de bevindingen in dit overleg en het advies van de griffierskring zullen de verschillende gemeenschappelijke regelingen een voorstel voor wijzigingen passend bij onze regionale samenwerking voorleggen aan de gemeenteraden.

Planning

Uw raad krijgt de mogelijkheid om een zienswijze te geven op de voorgestelde wijzigingen van de respectievelijke regelingen. Hoe de GR de wijzigingen van de Wgr invoert, en hoe dit traject daar naartoe eruitziet, is aan de GR zelf. De 'adoptiegroep GR' stelde de volgende procesplanning op hoofdlijnen op:

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

Vanaf september 2023 tot juli 2024 beslissen alle raden in de regio NO Brabant (en Provinciale Staten) over de gewijzigde GR-en waar men aan deelneemt. Alle regelingen dienen voor 1 juli 2024 volgens de wet gewijzigd en gepubliceerd te zijn.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van ‘s-Hertogenbosch,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704

’s-Hertogenbosch

drs. B. van der Ploeg

drs. J.M.L.N. Mikkers

Registratienummer	**15143689**
Raadsvergadering	**4 juli 2023**
Portefeuillehouder	**J.M.L.N Mikkers, allen**
Sector/Afdeling	**BAZ/BO/STRAT**
Inlichtingen	**M. Wehrung**
	m.wehrung@s-hertogenbosch.nl

www.s-hertogenbosch.nl
Correspondentie-adres: Postbus 12345
5200 GZ ’s-Hertogenbosch
KvK nr 17278704